

Bevorderen van het herstel na de coronacrisis

Vervolgaanpak 2022 en
verder

21 april 2022

Programmateam coronaherstel

**Gemeente
Haarlem**

Inhoud

1.	Inleiding	4
1.1	Terugblik op 2020-2021	4
1.2	Scenario's en monitoring ontwikkeling corona	6
1.3	Regionale aanpak	8
1.4	Nieuwe uitdagingen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.	Impact verleende coronasteun	9
2.1	Algemeen	9
2.2	Economie, cultuur en evenementen	9
2.2.1	Noodsteun in 2020 en 2021	9
2.2.2	Herstelsteun in 2021	11
2.3	Sociaal maatschappelijk	11
2.3.1	Noodsteun in 2020 en 2021	11
2.3.2	Herstelsteun in 2021	13
2.4	Corona Initiatievenbudget	13
3.	Voortzetting en afbouw programmatische inzet in 2022	15
3.1	Algemeen	15
3.2	Economie, cultuur en evenementen	15
3.2.1	Noodsteun in 2022	15
3.2.2	Herstelsteun in 2022	17
3.3	Sociaal maatschappelijk	18
3.4	Corona Initiatievenbudget	19
4.	Structurele inbedding in beleidsontwikkeling vanaf 2023	20
4.1	Economie, cultuur en evenementen	20
4.2	Sociaal maatschappelijk	22
4.3	Conclusies en aanbevelingen	22

1. Inleiding

1.1 Nieuwe uitdagingen

Halverwege 2021 leek de herstelfase van de coronapandemie een aanvang te nemen. Daarbij werd in de gemeente Haarlem in eerste instantie met een tijdelijke programmatische aanpak ingezet op korte termijnactiviteiten en maatregelen. Deze waren gericht op het bevorderen van ontmoeting en het herstellen van contact. Eind 2021 groeide de behoefte om de verschillende sectoren en doelgroepen op een meer duurzame wijze te helpen bij het herstel en het realiseren van ambities op de langere termijn. De gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 en het daaropvolgend nieuw te formuleren coalitieakkoord biedt een mogelijkheid nader invulling te geven aan deze behoefte en ambities.

Bij de verdere uitwerking en inzet op herstel naar aanleiding van de coronapandemie is het echter ook noodzakelijk de recent veranderde werkelijkheid in ogenschouw te nemen. De fase 'na corona' is nu ook een fase geworden waarin de oorlog in Oekraïne en de gevolgen daarvan veel aandacht vraagt van en impact heeft op de gemeentelijke organisatie, de stad als samenleving en de individuele inwoners van Haarlem. De impact als totaal is (nog) niet te overzien, maar werpt een schaduw over de herstelmogelijkheden die zichtbaar werden in het licht van de afschaling van de coronamaatregelen. Diverse maatschappelijke vraagstukken die al de nodige aandacht vroegen van de gemeente, krijgen een urgenter karakter. De direct in het oog springende is de toestroom van vluchtelingen en de opvang die op korte termijn geboden moet worden. Ook het organiseren van ondersteuning in het kader van zorg, onderwijs, werk en inkomen vergt veel van de crisisorganisatie die de gemeente met diverse maatschappelijke partners in de stad heeft ingericht. Ook voor de langere termijn moeten voorbereidingen worden getroffen voor het bieden van ondersteuning aan de vluchtelingen op het terrein van wonen, werkgelegenheid, jeugdhulpverlening en educatie. Daarnaast hadden veel huishoudens al te maken met energiearmoede (een moeilijk te betalen energierekening door de stijgende gasprijzen), maar door oorlog in de Oekraïne en de getroffen sancties tegen Rusland wordt dat vraagstuk nog omvangrijker. Een en ander zal gevolgen hebben voor de landelijke aanpak van energiearmoede en de rol van de gemeente in het ondersteunen bij het nemen van energiebesparende maatregelen.

Tegelijkertijd blijven de gevolgen van de coronapandemie voor diverse doelgroepen en sectoren in de stad hun tol eisen. Door de coronasteun bleven veel bedrijven en ondernemers de afgelopen twee jaar overeind, maar economen voorspellen dat dat snel anders wordt nu de financiële hulp vanuit het Rijk is gestopt. Ook sociaal-maatschappelijk zullen de gevolgen van de pandemie op de langere termijn merkbaar zijn. Zo staat de mentale en sociale gezondheid van jongeren onder druk, en maken ook Haarlemse ouders zich zorgen over de impact van de afgelopen twee jaar op hun kinderen.¹

Gezien zowel de ontwikkeling van de coronapandemie als de actuele nieuwe uitdagingen waar de gehele samenleving zich voor gesteld ziet, lijkt het verstandig het programma coronaherstel in de loop van 2022 af te bouwen en voorbereidingen te treffen op het structureel inbedden van aandacht voor coronaherstel in de reguliere beleidsontwikkeling. Ook landelijk is deze beweging ingezet, met de [langetermijnstrategie COVID-19](#) die het kabinet onlangs naar de Tweede Kamer heeft gestuurd. Kernpunt van de aanpak is dat de hele maatschappij samen bijdraagt aan de uitwerking en uitvoering van de strategie, gericht op het voorkomen van maatschappelijke en economische schade voor bedrijven en individuen, het bevorderen en ondersteunen van mentale

¹ [Onderzoek gevolgen corona voor Haarlem en regio](#)

gezondheid en welzijn, en het toegankelijk houden van zorg voor iedereen en aandacht voor leefstijl en preventie.

1.2 Terugblik op 2020-2021

In 2020 werd een noodfonds gecreëerd, bedoeld voor acute ondersteuning door de gemeente van een aantal specifiek benoemde door corona getroffen sectoren/doelgroepen die voor de cohesie en het sociaal maatschappelijke en culturele netwerk in de stad cruciaal zijn en waarvan de continuïteit zonder steun in gevaar zou zijn.

Vanaf juni 2021 werd een start gemaakt met de invulling en uitwerking van een herstelpakket zoals vastgesteld met de nota 'Bevorderen van het herstel na de coronacrisis' d.d. 25 mei 2021 ([2021/258003](#)). Het college stelde een half miljoen per jaar voor 2021 en 2022 beschikbaar, bedoeld voor korte termijn-activiteiten en -maatregelen op sociaal maatschappelijk, economisch-cultureel vlak. Onderdeel van het pakket vormt tevens een initiatievenbudget (subsidieregeling) dat gericht is op het mogelijk maken van activiteiten met oog op het herstellen van contact tussen Haarlemmers.

De gemeente beoogt met het herstelpakket ondersteuning te bieden aan al haar inwoners, van jong tot oud, van arm tot rijk, werkenden en niet-werkenden, van medewerker in loondienst tot (zelfstandig) ondernemer. Vastgesteld werd dat voor de periode van herstel verbinding en ontmoeting, in de breedste zin van het woord, tussen verschillende groepen in de samenleving centraal zou moeten staan. Bij de programmalijnen 'Iedereen doet (weer) mee' en 'Haarlem weer open en aantrekkelijk' gaat het om maatregelen die gericht zijn op het herstel van een (deel van een) sector of specifieke doelgroepen (kwetsbare inwoners zoals ouderen en jongeren). Samenwerkingsverbanden of coproducties hebben de voorkeur. De budgetten worden ingezet voor doelen die de gemeente voor ogen heeft, waarbij naar een zo groot mogelijke impact wordt gestreefd. Cofinanciering is een pré. Bij aanvragen wordt gekeken of er provinciale en landelijke subsidies beschikbaar zijn.

In juli 2021 stelde het college de Subsidieregeling Haarlems Corona Initiatievenbudget vast, gericht op het mogelijk maken van kleinschalige en eenmalige initiatieven die bijdragen aan het herstel van de lokale samenleving en economie na de coronacrisis. De subsidieregeling ging eind augustus 2021 van start en heeft sindsdien veel energie in de stad losgemaakt.

Met de nota van mei 2021 werd ook een ambitie geformuleerd voor de omslag naar hybride werken. Vanuit deze invalshoek stelt de gemeente als werkgever zich tot doel een blijvende verandering te stimuleren en beleidsmatige consequenties daarvan in kaart te brengen. Concepten als hybride werken, digitale participatie en een ontwikkeling als het ruimte geven aan meer thuiswerken worden gekoppeld aan ideevorming binnen de gemeente over een nieuwe visie op werken. In de loop van 2021 is een projectgroep aan de slag gegaan gericht op de operationele en gedragskant van de omslag naar en invoering van het hybride werken naar aanleiding van corona. Met de afschaling van de coronamaatregelen in maart 2022 hebben deze activiteiten een impuls gekregen. Daarnaast is begin 2022 een werkgroep gestart gericht op de formulering van een visie op toekomstbestendig (activiteitgericht) werken op langere termijn. Het implementeren van activiteitgericht werken is een organisatiebreed proces dat zeker twee jaar in beslag zal nemen. De geïnventariseerde vraagstukken vragen om een uitvoeringsprogramma met deelprojecten gericht op onderwerpen als huisvesting/wijziging kantoorconcept, hardware, software, cultuur, gedrag en verbinding.

Een belangrijke voorwaarde bij de inzet van steunmaatregelen is dat er snel moet kunnen worden ingespeeld op veranderende omstandigheden. De situatie eind 2021, met de weer opnieuw

groeïende besmettingsaantallen, druk op de ziekenhuizen, en verscherpte landelijke coronamaatregelen, bevestigde dat maatwerk en flexibiliteit bij de invulling van een nood- en herstellpakket en bij de te maken afwegingen vanuit welk kader ondersteuning te bieden, een belangrijke voorwaarde is. Die onzekerheid maakt het in de meeste gevallen lastig om voor langere tijd te bepalen of en zo ja welke noodsteunmaatregelen nodig zouden zijn. Ook voor wat betreft de behoefte en inzet van de herstelsteun bleek dat het meebewegen met de veranderende omstandigheden naar aanleiding van de ontwikkeling in de pandemie een flexibele aanpak vereiste. De afzonderlijke teams gericht op noodsteun en herstelsteun hebben de krachten eind 2021 gebundeld en zijn daardoor beter in staat op basis van de actuele situatie en behoeften te beoordelen welke aanpak en wijze van ondersteuning het meest passend is.

1.3 Scenario's en monitoring ontwikkeling corona

Begin 2022 is de keuze gemaakt om de wijze en mate van inzet van de instrumenten (herstelsteun en noodsteun) mee te laten bewegen met de ontwikkelingen die gepaard gaan met het verdere verloop van de coronapandemie. Met het benoemen van een aantal uitgangspunten die bepalend zijn voor de wijze en mate van inzet van de instrumenten, is handelingsperspectief gecreëerd en zijn voorbereidingen getroffen voor het kunnen maken van keuzes ten aanzien van de inzet van herstel- en/of noodsteun. In paragraaf 3 wordt nader ingegaan op wat die keuzes concreet betekenen voor de inzet van coronasteun. In deze paragraaf worden kort twee uiterste scenario's geschetst ten aanzien van de toekomstige ontwikkelingen omtrent corona. De werkelijkheid zal ergens tussen deze twee scenario's in liggen ('middel-case'). De betekenis voor de (voorgestelde) inzet op coronasteun wordt nader beschreven in paragraaf 3.

Er is inmiddels veel materiaal op basis waarvan een inschatting kan worden gemaakt van wat de komende periode in de verschillende sectoren de kenmerkende effecten zullen zijn van een bepaald scenario. In 'Van bestrijden van een pandemie naar leven in een endemie' werd begin dit jaar door onafhankelijke vertegenwoordigers vanuit diverse vakgebieden beschreven welke toekomstscenario's relevant zijn, wat de uitgangspunten zijn voor een breed gedragen duurzame aanpak, hoe een structurele aanpak de kans op nieuwe beperkingen kan verkleinen, en welke concrete stappen er in de nieuwe fase nodig zijn.

Sinds 2020 heeft de gemeente Haarlem, ook in samenwerking met andere gemeenten van Kennemerland voor een regionaal beeld, de economische, sociaal-maatschappelijke en financiële impact van de coronacrisis in kaart gebracht. Deze lokale en regionale monitors bieden aanknopingspunten voor het gemeentelijk beleid en geven richting aan de uitwerking en invulling van het herstellpakket voor 2021 en 2022.

De publicatie 'Handvatten voor opstellen COVID-19 herstellplannen en perspectiefnota's' van de VNG van juni 2021 bood een kader voor te maken afwegingen bij het opstellen van herstelbeleid, en praktische handreikingen om hier vervolgens invulling aan te geven.

Daarnaast zijn diverse handvatten ontwikkeld en adviezen geformuleerd die helpen bij het opstellen van een herstelplan en/of bij het integreren van aandacht voor herstel in de reguliere beleidsontwikkeling. Zo adviseerde de Raad voor het openbaar bestuur (ROB) in het advies 'Van crisis naar opgave' in maart 2022 de contacten tussen gemeenten en lokale bedrijven en maatschappelijke organisaties die tijdens de coronacrisis gelegd zijn in de herstelfase voort te zetten, bijvoorbeeld in een lokale klankbordgroep met wijkagenten, huisartsen en ondernemers die direct zicht hebben op wat er onder inwoners leeft.

In september 2021 stelde het Verwey Jonker Instituut in 'Perspectief bieden - Bouwstenen voor de gebiedsgerichte aanpak van leefbaarheid en veiligheid in kwetsbare gebieden' dat de effecten van

corona de ongelijkheid verder heeft doen groeien, en dat de pandemie meer eenzaamheid, armoede, werkloosheid en schulden bij kwetsbare huishoudens en groepen aan de onderkant van de arbeidsmarkt heeft veroorzaakt. De notitie biedt gemeenten een aantal bouwstenen voor gemeenten voor de opzet en uitvoering van een slagvaardig gebiedsgericht beleid, gericht op het bieden van toekomstperspectief aan de bewoners en het vergroten van maatschappelijke kansen van bewoners. In de notitie wordt gesteld dat de gemeente de eerst aangewezen partij is om in actie te komen wanneer de leefbaarheid en veiligheid in een bepaald gebied in het geding is. Daarbij is de inzet van relevante stedelijke partners op terreinen als onderwijs, wonen, zorg, politie en justitie, onmisbaar. In lijn hiermee stelde Hans Boutellier (verbonden aan het Verwey Jonker Instituut) op 1 maart 2022 in een sessie met het college van B&W van Haarlem dat de gemeente een belangrijke rol te spelen heeft in het verlenen van veerkracht en het mobiliseren en faciliteren van de inzet van deze stedelijke partners.

In het essay 'Omgaan met onvoorspelbaarheid' uit 2021 van de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB) wordt de vraag behandeld hoe gemeenten in de context van de alom tegenwoordige onvoorspelbaarheid kunnen (blijven) bewegen en wordt een agenda geboden voor het gesprek over onvoorspelbaarheid en de positionering dan wel herijking van herstelplannen. Ook daarbij wordt het (organiseren van het) gesprek met de samenleving als een belangrijke stap gezien in het vormgeven van het lerend vermogen, betrouwbaar presteren en het ontwikkelen van veerkracht.

- **Best-case scenario: corona gaat naar een endemische fase: verkoudheidsvirus en redelijk voorspelbare seizoensgebonden stijgingen**

In de loop van 2022 gaat de samenleving steeds meer open, zal er minder tot geen aanleiding zijn de coronamaatregelen aan te scherpen, en kan daadwerkelijk een (door)start worden gemaakt met het herstel. Ook richting najaar/winter 2022 is corona niet meer dan een verkoudheidsgriepje, zijn de stijgingen in het aantal besmettingen redelijk voorspelbaar (seizoensgebonden), en volgen er geen lockdowns of varianten daarop.

De impact van de pandemie en de beperkende maatregelen zijn echter nog wel merkbaar, en eist nog steeds in diverse sectoren zijn tol. Ondersteuning bij het herstel op maat, juist vanuit de gemeente, blijft nodig. Daarnaast is er structurele aandacht nodig voor de (blijvende) impact van de coronapandemie in de verschillende sectoren in de beleidsontwikkeling op langere termijn.

- **Worst-case: onvoorspelbare besmettingspieken door mutaties, overbelasting van de zorg, extra maatregelen en lockdowns noodzakelijk**

In de eerste helft van 2022 lijkt de samenleving stap voor stap open te gaan. Gaandeweg het jaar blijft het hoge aantal besmettingen echter op diverse vlakken zijn tol eisen: de druk op de ziekenhuizen blijft bestaan of keert steeds weer in pieken terug, en coronamaatregelen blijven voor een deel bestaan of worden op onderdelen weer aangescherpt. Richting najaar/winter 2022 dient zich een nog besmettelijker en ziekmakender variant van corona aan, en gaat de samenleving weer in lockdown.

De impact van de pandemie en de beperkende maatregelen wordt steeds schrijnender: faillissementen, personeelstekorten, haperingen in diverse vormen van dienstverlening, tekorten in de supermarkten, het openbaar vervoer is nog maar beperkt in functie. Vraagstukken omtrent veiligheid en polarisatie eisen de aandacht op, ook van de gemeentelijke bestuurders. De roep om een structurele herziening van het coronabeleid en andere kijk op diverse maatschappelijke vraagstukken is steeds sterker te horen.

1.4 Regionale aanpak

Binnen de Veiligheidsregio Kennemerland is in mei 2020 een crisisstructuur ingericht in verband met het coronavirus. Gesteld werd dat de economische, sociaal-maatschappelijke en financiële gevolgen van de coronamaatregelen niet direct in een crisisorganisatie zouden passen, maar wel zaken betrof waar alle gemeenten mee aan de slag moesten. De regionale programmaorganisatie richtte zich vooral op de vraagstukken rond de uitvoering van de landelijke maatregelen, handhaving, communicatie en afstemming van algemene beleidsontwikkelingen. Daarnaast zorgde de programmaorganisatie voor ondersteuning bij bijvoorbeeld het vinden van vaccinatielocaties, locaties voor Testen voor Toegang, verhogen van de vaccinatiegraad, etc.

Met het beëindigen van de meeste coronamaatregelen in maart 2022 is ook besloten tot het afbouwen van de regionale programmaorganisatie per 1 april 2022. Besloten is het coördinatorenoverleg gemeenten tot het eind van 2022 voort te zetten om beleidsmatige vraagstukken op te pakken en de gemeentesecretarissen en burgemeesters te adviseren. Een regionale programmamanager is en blijft verantwoordelijk voor een lichte vorm van coördinatie in de regio en het vertalen van landelijke maatregelen naar instrumenten voor gemeenten. Denk hierbij aan wat de landelijke lange termijnstrategie betekent voor gemeenten, mede in relatie tot opgestelde herstelplannen en -beleid, en bijvoorbeeld acties voor gemeenten op het gebied van (booster-)vaccinaties. Indien opschaling weer nodig is, adviseert deze persoon de gemeentesecretarissen en burgemeesters. De structuur van de huidige programmaorganisatie kan als basis dienen als opschaling weer nodig is.

2. Impact verleende coronasteun

2.1 Algemeen

In 2020 en de eerste helft van 2021 heeft de gemeente het nodige gedaan om de eerste nood als gevolg van de coronacrisis te helpen lenigen. De gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers en inwoners richtte zich op snelle ondersteuning. De gemeenteraad heeft aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor een pakket aan steunmaatregelen, waaronder een noodfonds.

Het noodfonds is in 2020 gecreëerd, bedoeld voor acute ondersteuning door de gemeente van een aantal specifiek benoemde door corona getroffen sectoren/doelgroepen die voor de cohesie en het sociaal maatschappelijke en culturele netwerk in de stad cruciaal zijn en waarvan de continuïteit zonder steun in gevaar zou zijn:

- Organisaties uit de sociale basis die aantoonbaar niet uitkomen met hun subsidie en geen reserves hebben.
- Instellingen en organisaties binnen de cultuursector en sportsector vanwege hun betekenis voor de stad.
- De organisaties van evenementen die belangrijk zijn voor het DNA van de stad en bezoekers naar onze stad trekken.

Het betreffen organisaties en instellingen die deel uit maken van de basisinfrastructuur. Met deze organisaties en instellingen onderhoudt de gemeente een actieve en vaak ook financiële (subsidie-) relatie. Zij zijn essentieel voor het functioneren van de stad en dragen bij aan de publieke beleidsdoelstellingen van de gemeente. In het voorjaar van 2021 brak een periode van herstel aan, waarna in de maanden mei - augustus 2021 een herstelpakket werd vormgegeven. Eind 2021 nam het aantal besmettingen echter weer toe en werd er opnieuw een lockdown afgekondigd. Dit maakte dat ook noodsteun weer aan de orde was. De maatregelen die vanuit het noodfonds werden en worden gefinancierd richten zich op financiële nadelen die niet door regelingen van het Rijk of de provincie worden vergoed. Als echter een bijdrage van het Rijk of de provincie alleen wordt verleend als ook de gemeente meebetaalt, geeft de gemeente daar voorrang aan en kan de gemeentelijke bijdrage ten laste van het noodfonds komen.

2.2 Economie, cultuur en evenementen

2.2.1 Noodsteun in 2020 en 2021

In 2020 en 2021 heeft de gemeente de sectoren cultuur, detailhandel & horeca en evenementen met verschillende gemeentelijke noodsteunmaatregelen ondersteund. Deze zijn aanvullend op de steun die vanuit de beschikbaar gestelde middelen van de Rijksoverheid kon worden geboden en op de steun vanuit de provincie Noord-Holland. Hieronder volgt een overzicht per sector.

Cultuur

- In 2020 zijn Frans Hals Museum, Stadsschouwburg/Philharmonie, Patronaat en Schuur ondersteund met Rijksmiddelen via Rijkscultuurfondsen (Mondriaanfonds, Fonds Podiumkunsten en Filmfonds). Deze steun werd gematcht door de gemeente (50%).
- In 2020 heeft de provincie Noord-Holland noodsteun geboden aan een aantal culturele instellingen. Deze steun werd gematcht door de gemeente (35%). Niet alle instellingen kwamen

in aanmerking. Er is steun verleend aan Hart, Museum Haarlem, Pletterij, ABC Architectuurcentrum en Schuur.

- In tegenstelling tot de gemeente en het Rijk werkt de provincie niet met corona bestemmingsreserves, maar is per jaar noodsteun toegekend en bij positieve exploitatieresultaten (als gevolg van andere steunmaatregelen en/of kostenbesparingen) weer teruggevorderd.
- De gemeente heeft apart van Rijkssteun en provinciale steun in 2020 de Bibliotheek Zuid-Kennemerland en 37PK ondersteund.
- In 2021 heeft de gemeente Rijksmiddelen ontvangen ter ondersteuning van de lokale cultuur. De bijdrage voor de eerste helft van dat jaar is voor een deel gebruikt voor ondersteuning van het Vervoermuseum, Museum van de Geest, Museum Haarlem, Pletterij, ABC architectuurcentrum, Toneelschuur en Internationale Koorbiënnale. Waarbij Museum van de Geest, Museum Haarlem, Pletterij, ABC architectuurcentrum, Schuur en Internationale Koorbiënnale gematcht zijn door provincie Noord-Holland. Net als in 2020 gold in 2021 dat provinciale steun bedoeld was voor tekorten in het betreffende jaar. Steun kan niet met een bestemmingsreserve naar 2022 worden meegenomen. Aan de hand van de jaarrekeningen 2022 kan opnieuw besloten worden tot terugvordering door de provincie.
- Een deel van de Rijkssteun 2021 is ook gebruikt voor een generieke kwijtschelding van atelierhuur. Ook is amateurkunst ondersteund en zijn De Wereldkindertheater, Danshuis, Hakim, Kunstacademie en Haarlem Ateliers gecompenseerd voor coronatekorten.
- Bij de Bestuursrapportage 2021 is besloten resterende coronamiddelen in te zetten ten behoeve van programmasubsidies 2022-2024, de taakstelling cultureel vastgoed 2022 en 2023, registratie en uithuizing collectie Frans Hals Museum (Baars) en restauratie Kenau.

Economie

- Vanuit de Rijksoverheid is een aantal brede economische steunpakketten opgetuigd om bedrijven en banen in stand te houden met regelingen als de NOW (Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid) en TVL (Tegemoetkoming Vaste Lasten). De Bbz (Bijzondere bijstand zelfstandigen, vervanging TONK) werd via de gemeente toegekend. Nu Nederland weer open is kunnen ondernemers weer aan de slag. Daarom stopt het kabinet per 1 april 2022 met het coronasteunpakket.
- Vanuit de gemeente is in 2021 een pakket noodsteunmaatregelen samengesteld:
- Er is extra capaciteit beschikbaar gesteld om acties uit het Actieplan Detailhandel en Horeca 2020-2022 versneld uit te voeren;
- De precario is met 100% verlaagd van 1 januari t/m 31 juni 2021;
- De BIZ-heffingen zijn in heel 2021 met 25% verlaagd;
- De reclamebelasting is in heel 2021 met 25% verlaagd;
- Horecaondernemers die gemeentelijk vastgoed huren ontvingen voor het 1e kwartaal 2021 een huurkorting van 50%;
- Tijdens de eerste lockdown en in de weken daarna is er elke werkdag een Ondernemersspreekuur gehouden.
- De gemeente heeft eind 2021 de subsidieregeling 'Tegemoetkoming kosten controle coronatoegangsbewijs voor gemaakte loonkosten' ingesteld. Horeca ondernemers en culturele instellingen konden een aanvraag indienen. Het ging om een tegemoetkoming in de gemaakte kosten. De middelen zijn beschikbaar gesteld door de Rijksoverheid.

Evenementen

- Vanuit het Rijk zijn verschillende noodsteunmaatregelen opgetuigd zoals de Tijdelijke Regeling Subsidie Evenementen COVID-19 (TRSEC). Veel Haarlemse evenementen kwamen echter niet in aanmerking voor steun vanuit het Rijk en provincie omdat ze niet aan de voorwaarden voldeden.
- De gemeente heeft een compensatieregeling ingesteld voor de leges van evenementen waarvoor een vergunning was verleend maar die niet door konden gaan vanwege Covid-19.

Nieuwe evenementenvergunningaanvragen werden zo laat mogelijk in behandeling genomen zodat leges betalen niet nodig was.

- Vanuit het noodfonds zijn in 2021 middelen ingezet voor het ondersteunen van de gesubsidieerde evenementen.

2.2.2 Herstelsteun in 2021

Vanuit de programmalijn 'Haarlem weer open en aantrekkelijk' wordt met maatregelen bijgedragen aan het behoud van Haarlem als aantrekkelijke stad. De inzet is gericht op ondersteuning van ondernemers in de sectoren horeca en detailhandel, maar ook op de ondernemers in de cultuur- en de eventensector en bedrijven die afhankelijk zijn van het toerisme. De maatregelen zijn aanvullend op de noodsteun die vanuit het Rijk, de provincie en de gemeente zelf is geboden.

Cultuur

- In 2021 is voor een bedrag van € 50.000 subsidie verleend aan individuele cultuurmakers t.b.v. herstel van de beroepspraktijk, met een maximum van € 2.000 per cultuurmaker. Met de subsidieregeling Herstel beroepspraktijk cultuurmakers zijn 29 makers bijgestaan. Er zijn meer dan 100 aanvragen ingediend.

Economie

- Eind 2021 is de marketingcampagne 'Koop Lokaal, Eet Lokaal, Haal alles uit Haarlem' gevoerd. Dit in verband met de beperkende maatregelen en de lockdown. (€ 10.000);
- Tegelijkertijd werd het platform haarlemsewinkels.nl en duurzame bezorging gepromoot. Van 6 tot 31 december 2021 werden geen verzendkosten berekend voor online bestellingen via haarlemsewinkels.nl, bij bezorging door Hurby. (€ 5.000);
- Horecaondernemers zijn in 2020 ondersteund door cofinanciering van warmtekussens. In 2021 is hiervoor vanuit het Herstelpakket opnieuw een bedrag beschikbaar gesteld met een maximum van € 1.500 per onderneming (€ 22.500);
- De acht winkelgebieden die onderdeel uitmaken van de hoofdwinkelstructuur in Haarlem uit het Actieplan Horeca en Detailhandel 2020 worden extra ondersteund bij herstel door maatwerk te bieden. Hier is een budget van € 50.000 voor uitgetrokken in 2021/2022, wat neerkomt op ongeveer € 6.000 per winkelgebied;
- De Haarlemse hoteliers gaan in de zomer van 2022 de zakelijke markt promoten d.m.v. een locatietour. (€ 15.000).

Evenementen

- Haarlem Marketing werkt aan een methode om evenementenorganisatoren beter te ondersteunen bij promotie van evenementen. (€ 10.000, cofinanciering door BIZ).

2.3 Sociaal maatschappelijk

2.3.1 Noodsteun in 2020 en 2021

De geleverde middelen vanuit Rijk en provincie naar aanleiding van de coronacrisis richten zich wisselend op het lenigen van de acute nood dan wel op het ondersteunen van het herstel. De scheidslijn tussen nood en herstel is niet strak te trekken. Ten behoeve van het overzicht is ervoor gekozen om de middelen vanuit Rijk en provincie in 2020 en 2021 gericht op ondersteuning in de sociaal-maatschappelijke sector (jeugd, sport, onderwijs, sociaal domein) te scharen onder de noemer 'noodsteun'.

- In een Raadsinformatiebrief ([2021/169956](#)) informeerde het college de raad in maart 2021 over de grote toename van problemen bij jeugd naar aanleiding van de coronacrisis en diverse maatregelen die de gemeenten heeft genomen op deze toename van problemen zo goed mogelijk op te vangen en met preventieve maatregelen en snelle inzet verergering te voorkomen.
- Op 6 juli 2021 informeerde het college via een Raadsinformatiebrief de raad aanvullend over initiatieven gericht op jeugd en jongeren die zijn gefinancierd vanuit de extra impulsmiddelen onder de noemer 'Perspectief Jeugd en jongeren' ([2021/270788](#)). Hiermee werd snel een groot activiteitenaanbod neergezet door verschillende organisaties waaronder het jeugd- en jongerenwerk in Haarlem. Vanuit eigen middelen werd daarnaast een extra buurtcoach ingezet die zich inzet voor ledenbehoud bij sportverenigingen.
- De afdeling Maatschappelijke Ondersteuning (MO) ontwikkelde in 2021 een activiteitenplan met sociale partners uit de stad dat bekostigd werd uit de Rijksmiddelen die beschikbaar waren gesteld voor coronaherstel ([2021/340153](#)). De activiteiten richtten zich op de gevolgen van corona op eenzaamheid, gezonde leefstijl en kwetsbare inwoners, waaronder:
  - SportSupport ontving een subsidie om de gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) beter van de grond te laten komen. Gericht werd met name op Schalkwijk omdat het aantal mensen met overgewicht hier groot is en er veelal ook andere problematiek speelt. Het ging hier met name om het verbinden van (medische) professionals/leefstijlcoaches en sport/beweegaanbod vanuit het sociaal domein. Om echt structureel effect te krijgen van deze GLI werd het nodig geacht dat mensen werden begeleid naar bewegen/sporten dat bij hun past zodat ze hier ook na de interventie actie blijven.
  - De Wijs en Weerbaar partners (Brijder, GGD, L&F en KikiD) ontvingen extra subsidie zodat ze de rest van het jaar extra konden inzetten op voorlichting/bijeenkomsten/lessen etc. op de scholen rondom weerbaarheid en gezondheid. Denk daarbij aan de thema's: middelengebruik, prestatiedruk, social media, pesten, gezonde voeding, bewegen etc.
  - Samen met de sociale partners en zelforganisaties werden activiteiten ontwikkeld voor ouderen, mensen met een migratieachtergrond en statushouders, gericht op het stimuleren van ontmoeting en verbinding, als ook op het stimuleren van bewegen.
- Vanuit de Rijksregeling Sportakkoord is voor de jaren 2021 en 2022 een specifieke uitkering toegekend voor het bevorderen van sport en bewegen. Bij de Voortgangsrapportage 2021 is besloten de middelen uit de Rijksregeling Sportakkoord in te zetten voor het bevorderen van sporten en bewegen. In het tweede kwartaal 2021 is de extra uitkering binnen het Sportakkoord o.a. ingezet om verenigingen extra te ondersteunen. Ledenaantallen en actieve inzet voor de club hebben zwaar geleden onder de corona-maatregelen, daarbij zijn verenigingen geholpen. Ook zijn vanuit het Sportakkoord nieuwe sport- en beweeginitiatieven in de openbare ruimte begeleid.
- Naast de extra impuls die is gegeven aan het Sportakkoord, heeft het Rijk in 2021 vanuit het Steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl de regeling 'Gezonde Leefstijlinterventies' gepubliceerd. Deze regeling is bedoeld om initiatieven te intensiveren die als doel hebben een gezonde leefstijl bij inwoners te stimuleren. Via deze regeling worden negatieve gezondheidseffecten van de coronamaatregelen zoveel mogelijk ondervangen om verdere schade te voorkomen. Inzet vanuit deze middelen heeft in de tweede helft 2021 plaatsgevonden, en wordt in 2022 voortgezet.
- De gemeente ontvangt Nationaal Programma Onderwijsmiddelen, om de eventuele achterstanden (ook lange termijn) in het onderwijs en bij leerlingen weg te werken, in samenwerking met haar partners. Begin maart 2022 heeft het college een voorstel geformuleerd ([2022/91908](#)) gericht op het stimuleren van (talent)ontwikkeling van kinderen en het verminderen of wegwerken van leervertragingen.
- Voor de ventilatie van schoolgebouwen heeft het Rijk begin 2021 een subsidieregeling opengesteld. Vanuit de reserve steunmaatregelen corona zijn aanvullende middelen ingezet voor het ondersteunen van schoolbesturen in dit kader.

- Vanuit het gemeentelijk noodfonds is de huur richting SRO voor de zwembaden in 2020 kwijtgescholden.
- In 2021 is de landelijke compensatie voor kwijtschelden huur sportverenigingen (rijksregeling Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties, afgekort TVS) door de gemeente ingezet en tot 100% aangevuld. SRO heeft richting de sportverenigingen de gebruikersvergoeding definitief kwijtgescholden.

2.3.2 Herstelsteun in 2021

Doel van de programmalijn voor sociaal-maatschappelijk herstel 'Iedereen doet (weer) mee' is zorgen dat iedereen die is getroffen door corona weer mee kan doen op sociaal vlak en ondersteuning te bieden gericht op welzijn. Denk hierbij aan het tegengaan van eenzaamheid, ondersteunen van kwetsbare inwoners, bevorderen van een gezonde leefstijl en het stimuleren van sporten en bewegen.

- Door Triple ThreaT werden tijdens de zomer van 2021 extra sportactiviteiten aangeboden voor Haarlemse jeugd, waarvoor een beroep is gedaan vanuit de middelen van het herstellepakket. De activiteiten vonden plaats in Schalkwijk.
- Dankzij de herstellmiddelen konden ouderen deelnemen aan extra activiteiten en kon extra worden ingezet op meer bewegen in de buurt. Tijdens de periode van Kerst 2021 en Oud en Nieuw 2021-2022 konden jongeren deelnemen aan activiteiten die in Haarlem Noord, Schalkwijk en Oost waren georganiseerd. Door de lockdown, de vroegtijdige sluiting van de scholen en het verbod op vuurwerk een welkome afleiding.
- Voorbereidingen zijn opgestart om in aanmerking te komen voor een subsidie vanuit de provincie (€ 425.000) voor cofinanciering van activiteiten met als doel om in de post-coronatijd de maatschappelijke sector duurzaam te versterken (zie verder in paragraaf 3.3.).

2.4 Corona Initiatievenbudget

Uit de toegekende beschikkingen (2021 en 2022) blijkt dat de subsidieregeling veel energie losmaakt in de stad. Medio maart 2022 hadden 44 aanvragen sinds de start van de regeling subsidie verleend gekregen. De doelstelling waaraan de activiteiten voornamelijk voldoen is het stimuleren van ontmoeting en het opnieuw verbinden na een fase waarin ontmoeting beperkt werd door het coronavirus. Doelgroepen die met name naar voren komen zijn senioren, jongeren, kinderen en Haarlemmers met een migratieachtergrond. Daarnaast is te zien dat er veel sportieve, sociale, culturele en duurzame activiteiten georganiseerd worden, en dat veel initiatieven tot stand komen in de relatief gezien kwetsbare wijken van Haarlem. In de onderstaande alinea's wordt een aantal van de bereikte doelgroepen nader belicht.

Vanuit bewoners uit Haarlem zijn er verschillende initiatieven binnengekomen die sociale buurtbijeenkomsten initieerde. Voorbeelden zijn de Slachthuisessies bestaande uit culturele activiteiten op het Slachthuisterrein, een activiteitenplan bij het Teylerplein voor zowel 2021 als 2022, het buurtplan 'Van Loghemstraat moet Bruisen' en een buurtproject bij het Max Eeuweplein. Ook zijn er diverse duurzame initiatieven gerealiseerd, zowel lokaal (de Indische Buurttuin in Haarlem Noord en de vereniging Wijngaardtuin), als verspreid door Haarlem (Haarlem Cleanup Day met workshops, cleanups, presentaties en een duurzame route, en het Haarlemse Boomspiegelfeest).

Verder werd zichtbaar dat vanuit groepen Haarlemmers met migratieachtergrond er de behoefte was om te verbinden met overige Haarlemmers. Dit kwam mooi naar voren in initiatieven gericht op het verbinden van senioren en Haarlemmers met een andere etniciteit, een activiteitenplan

waarbij Koerdische en Nederlandse gebruiken worden gecombineerd en evenementen gericht aan Syriërs en Nederlanders om elkaar te ontmoeten.

Diverse leeftijdsgroepen zijn getroffen door de coronacrisis. In de aanvragen komt dit voor jongere kinderen voornamelijk naar voren door middel van educatieve activiteiten, zoals het organiseren van theatrale voorleessessies voor kleuters, peuters en kinderen met een handicap waarbij ze op speelse wijze hun taal ontwikkelen. Ook zijn er ouders met een lager inkomen getroffen door de crisis, die hun kinderen minder snel kunnen meenemen op uitje. Hiervoor is bijvoorbeeld het initiatief "Vrolijk Kind" ontstaan, een uitje naar Monkey Town voor deze doelgroep met aansluitend een etentje. Jongeren die elkaar minder hebben kunnen zien door de coronacrisis zoeken verbinding via activiteiten zoals het Ladies Only event voor meiden in Schalkwijk uit verschillende culturen, een Scavenger Hunt waarbij een speurtocht in Haarlem werd uitgezet om zo ook lokale ondernemers te steunen en de Lollypop Expo, een expositie van leerlingen van leerwerkbedrijf Small Gang Education om het tijdens de crisis gemaakte schoolwerk te exposeren.

Een derde groep getroffen is door de crisis zijn de senioren. Ook zij wisten de subsidieregeling te vinden. Voorbeelden van seniorenactiviteiten zijn "Viering dag van de ouderen", een dag met 80 senioren inclusief pubquiz over Haarlem met hapjes en drankjes, radio buurtBLIK (workshops voor senioren om zich met hun lichaam te verbinden), bingo en kienen sessies en een activiteiten dag voor senioren bij stichting Zonnebloem.

3. Voortzetting en afbouw programmatische inzet in 2022

3.1 Algemeen

Met het oog op de scenario's zoals beschreven onder paragraaf 1.2 en met de omstandigheid van de huidige staat van de coronapandemie en de afschaling van de coronamaatregelen in februari-maart 2022 lijkt een voortzetting én afbouw van de programmatische inzet op coronasteun vanuit de gemeente in de loop van 2022 de meest passende aanpak.

Voor 2022 betekent dit dat het programma coronaherstel het voor dit jaar beschikbare budget zo gericht mogelijk inzet (prioriteert) voor herstel op maat. De mogelijkheden voor activiteiten gericht op herstel worden beperkt door de bestaande financiële kaders (met inachtneming van de voorgestelde budgetoverheveling bij resultaatsbestemming van 2021 naar 2022). Richting Voortgangsrapportage (gericht op 2022) en Kadernota (gericht op 2023) zou nog kunnen worden beoordeeld of aanvullende specifieke middelen nodig zijn om het herstel in 2022 en/of daarna te ondersteunen. Dit is in de eerste plaats een politieke afweging. De verwachting is dat aanvullende steunmaatregelen vanuit noodsteun-perspectief, naast de voorstellen die met het raadsvoorstel 'Maatregelen noodsteun corona eerste helft 2022'² richting Voortgangsrapportage zijn verzameld, minder nodig zullen zijn.

De nadruk ligt de komende periode op het ondersteunen van het herstel in de verschillende sectoren waar de gemeente op maat een rol te spelen heeft (zie in meer detail uitgewerkt in de paragrafen 3.2 t/m 3.4). Tegelijkertijd is het verstandig voorbereidingen te treffen voor structurele aandacht voor de impact van de pandemie in verschillende sectoren/domeinen en daarmee voor integratie van herstelsteun in de reguliere beleidsontwikkeling.

In het geval dat de ontwikkelingen in de loop van 2022 meer gaan lijken op de beschrijving van het scenario 'worst-case' zou snel kunnen blijken dat de middelen niet voldoende zijn om aan een groeiende ondersteuningsvraag te voldoen. In veel gevallen zal dit overigens meer een vraag om noodsteun betreffen. Wellicht is er dan ook aanleiding om de afzonderlijke (financiële) kaders voor noodsteun en herstelsteun te herzien of zelfs met elkaar te integreren. Bij de voorbereiding op de begroting 2023 kan eventueel worden beoordeeld welke aanvullende middelen nodig zijn en kunnen hier voorstellen voor worden geformuleerd, resulterend in op zich staande raadsbesluiten gericht op steun aan bepaalde sectoren. Tegelijkertijd is het juist ook in dit scenario noodzakelijk dat er structurele aandacht komt voor de impact van de pandemie in de verschillende sectoren en in de Haarlemse samenleving als geheel. In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op de thema's die daarbij aandacht verdienen en de wijze waarop het herstel ook na afloop van de programmatische aanpak en inzet nader ondersteund kan worden.

3.2 Economie, cultuur en evenementen

3.2.1 Noodsteun in 2022

² Zie [20220068733-1-Maatregelen-noodsteun-corona-eerste-helft-2022-2.pdf \(haarlem.nl\)](#) en [20220068733-2-Bijlage-1-Steunmaatregelen-corona-eerste-helft-2022-2.pdf \(haarlem.nl\)](#)

Op 17 februari jl. heeft de raad een coronapakket voor de eerste helft van 2022 vastgesteld, met verschillende steunmaatregelen voor de culturele sector, de detailhandel & horeca, Haarlem Marketing en de evenementensector. Ten tijde van het opstellen van deze nota zijn de maatregelen nog volop in ontwikkeling en uitvoering.

Cultuur:

- In 2022 wordt voor ondersteuning van de cultuursector dezelfde koers aangehouden als in 2021: er wordt waar mogelijk ingezet op maximale matching van de provinciebijdragen voor gesubsidieerde instellingen en/of huurders van gemeentelijk vastgoed. Zoals het zich nu laat aanzien (stand medio maart 2022) zal steun bij de provincie in ieder geval voor Museum Haarlem, Museum voor de Geest, Frans Hals Museum, Schuur en Internationale Koorbiennale worden aangevraagd. Vanwege de coronareserves is eerder geen provinciale steun gevraagd voor het Frans Hals Museum. Door dat nu wel te doen, hoeven de reserves minder aangesproken te worden en kunnen buffers voor 2022 en mogelijk verder in stand gehouden worden. Want hoewel de coronabeperkingen inmiddels opgeheven zijn, is nog onzeker op welke termijn de publieksinkomsten weer op het oude niveau zullen komen. De instellingen houden in ieder geval voor 2022 en mogelijk daarna nog rekening met aanzienlijke tekorten.
- Er is budget gereserveerd voor ondersteuning amateurkunst en huurders gemeentelijke accommodaties. Reservering gelijk aan 2020, te weten € 60.000 voor amateurkunst, € 100.000 voor accommodaties. Benodigde steun nader te bepalen aan de hand van aanvragen.
- Er is budget gereserveerd (€ 100.000) voor eventuele noodsteun aan niet-gesubsidieerde organisaties (inclusief huurders van gemeentelijk vastgoed die niet in aanmerking komen voor provinciale steun).
- Er is budget gereserveerd (€ 25.000) om de cultuursector te ondersteunen met een publiekscampagne.
- Er is een bedrag van € 60.000 toegekend ter ondersteuning van Patronaat/Slachthuis.
- Voor eventuele steun aan de makers en culturele zelfstandigen – mogelijk opnieuw te verstrekken via de CSF regeling 'Herstel beroepspraktijk – is een bedrag gereserveerd van € 150.000.
- Voor continuering van de projectmedewerker corona en herstel in 2022 is € 60.000 beschikbaar gesteld.

Economie:

- De precario tarieven voor terrassen worden van 1 januari tot 1 juli 2022 met 100% verlaagd.
- De tarieven BIZ-heffing binnenstad, Cronjéstraat en Amsterdamstraat worden voor heel 2022 met 25% verlaagd, maar de subsidie aan de ondernemers blijft gehandhaafd.
- Het tarief reclamebelasting Cronjéstraat wordt voor heel 2022 met 25% verlaagd, maar de subsidie aan de ondernemers blijft gehandhaafd.
- Net als in het vierde kwartaal van 2021 zijn ook in het eerste kwartaal van 2022 vanuit het Rijk middelen vrijgekomen voor tegemoetkoming kosten controle coronatoegangsbewijs. Hiervoor zal opnieuw een regeling worden uitgewerkt. Ook is er na de lockdown en voor het afschaffen van de controleverplichting enkele weken een polsbandjessysteem geïntroduceerd dat vanuit deze middelen gefinancierd kon worden.

Evenementen:

- Voor 2022 geldt dat de door het Rijk ingestelde Garantierегeling evenementen (TRSEC) en Aanvullende Tegemoetkoming Evenementen (ATE) worden verlengd t/m derde kwartaal 2022. Voorwaarde is dat een evenement door Rijksoverheid wordt verboden.
- Voor de ondersteuning van gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde evenementen is een bedrag € 125.000 gereserveerd.
- De sector staat voor een zeer grote uitdaging, onder andere door de derving aan inkomsten van de afgelopen twee jaar, de uitgeputte reserves en de verwachte kostenstijging van 20 tot 25%. In de Voortgangsrapportage 2022 is het voorstel opgenomen een bedrag van € 100.000 extra te

reserveren voor steunmaatregelen evenementen ten laste van de reserve steunmaatregelen corona. Voor dit bedrag gelden strikte subsidievoorwaarden: het bedrag wordt alleen benut om te vermijden dat evenementen niet door kunnen gaan waarbij geldt dat risico's die evenementenondernemers redelijkerwijs zelf kunnen opvangen door hen worden opgevangen.

- De werkwijze hoe om te gaan met leges voor evenementen en particuliere markten wordt gecontinueerd. Bij een aanvraag om vergunning voor een evenement of particuliere markt moet leges worden betaald. Bij nieuwe aanvragen voor vergunningen worden deze in overleg met de organisatoren zo laat mogelijk in behandeling te nemen en indien nodig opgeschort om kosten te voorkomen. De legesverordening geeft namelijk aan dat leges opgelegd moeten worden en kent geen kwijtschelding voor dit soort situaties. Bij intrekking van de aanvraag worden geen leges berekend ook al is de aanvraag formeel in behandeling genomen. Dit om te voorkomen dat organisatoren tot het laatste moment wachten om een aanvraag in te dienen, waardoor er geen tijd meer is voor een goede afhandeling van de vergunning. Evenementen en particuliere markten hebben immers een grote invloed op de openbare orde en veiligheid.

Haarlem Marketing:

- Compensatie tekort door corona: de financiële situatie van Haarlem Marketing is door de coronacrisis ernstig verslechterd. Ten opzichte van 2019 was de realisatie van partner- en consumenteninkomsten in 2020 € 100.000 minder. In 2021 zijn de gerealiseerde inkomsten ten opzichte van 2019 naar verwachting € 90.000 minder. De organisatie heeft deze tekorten nog kunnen opvangen door te werken met vrijwilligers/stagiairs en door voor de uitvoering projectsubsidies in te zetten. De exploitatiebegroting voor 2022 (en komende jaren) is echter niet sluitend als de door de coronacrisis weggevalen inkomsten niet worden gecompenseerd. Haarlem Marketing komt dan een ton tekort om aan haar verplichtingen en uitvoeringsplan te kunnen voldoen. In 2022 wordt een garantiebedrag verstrekt aan Haarlem Marketing van € 100.000.

3.2.2 Herstelsteun in 2022

Op dit moment is er voor de programmalijn 'Haarlem weer open en aantrekkelijk' nog € 150.000 budget beschikbaar voor 2022. Voor deze programmalijn zijn vanuit de beleidsterreinen economie en cultuur en evenementen een aantal maatregelen naar voren gekomen die zijn bedoeld als steuntje in de rug. Op dit moment worden deze maatregelen meer in detail uitgewerkt.

- *Overkoepelde bezoekerscampagne*

€ 50.000, voor detailhandel, horeca en cultuur. Er wordt gesproken met de BIZ over cofinanciering € 50.000.

Om meer bezoekers te genereren is een bijdrage aan Haarlem Marketing voor een vervolg op de in 2020/2021 succesvol gevoerde campagne 'Duurzaam herstel bestemming Haarlem' wenselijk. Voordeel van deze campagne is dat verschillende sectoren als horeca, detailhandel, cultuur, evenementen en hotels er baat bij hebben. In de campagne is aandacht voor stimulering van inwoners en bezoekers MRA op het gebied van lokaal winkelen en lokaal ontdekken van cultuur ('Haal alles uit Haarlem' en bijvoorbeeld 'Ontdek Haarlem'). Daarnaast is (een herhaling van) de landelijke 'Midweekcampagne', gericht op verblijfsbezoek, onderdeel van deze campagne.

- *Cultuur in leegstaande panden en samenwerkingsprogramma culturele instellingen*

2 x € 25.000, voor detailhandel, cultuurmakers en kleinere culturele instellingen. Er wordt gesproken met de BIZ over cofinanciering € 25.000 voor de tijdelijke ingreep in leegstaande panden.

In aanloop naar het Vitaliteitsplan wordt door middel van een tijdelijke ingreep een positieve draai gegeven aan leegstand in de hoofdwinkelstraten (binnenstad). Een mogelijkheid om leegstand positief aan te wenden zou zijn om in leegstaande winkelruimtes tijdelijk onderdak te bieden aan cultuurmakers, kleine culturele instellingen en ambachtslieden. Op deze manier worden ook twee

zwaar getroffen doelgroepen, de professionele cultuurmaker en de kleinere culturele instelling, ondersteund bij herstel. Deze maatregel draagt bij aan het aantrekkelijk houden van de stad. Organisatie onderbrengen bij professional (tijdelijke inhuur). (€ 25.000. Er wordt gesproken met de BIZ over cofinanciering € 25.000);

De herstelmaatregelen sluiten goed aan op het nieuwe Cultuurplan en de ambitie om meer ruimte te creëren voor cultuurmakers en de creativiteit in de stad meer zichtbaar te maken. Het voorstel is een samenwerking op te zetten met grote en kleine culturele instellingen zoals de C7, C9 en de zestig ondertekenaars van het Manifest 'Wij zijn nodig' (o.a. kleine podia en nieuwe jonge makers) om aandacht te genereren voor hun programma's. Plannen dienen in gezamenlijkheid met de grote en kleine instellingen te worden uitgewerkt (€ 25.000).

- *Ondersteuning nachtcultuur*

€ 30.000 voor nachtcultuur

Samen met de Haarlemse Nachtwacht wordt een plan uitgewerkt om de Haarlemse nachtcultuur een boost te geven na twee jaar stilte. Gedacht wordt aan een stimuleringsregeling voor jonge makers (zoals dj's en producenten) waarvoor aanvragen kunnen worden ingediend (€ 30.000). Daarnaast wordt gewerkt aan startnotitie Pilot vrije openingstijden. Uitwerking heeft tijd nodig gezien het groot aantal betrokkenen (intern en extern) en verschillende belangen.

3.3 Sociaal maatschappelijk

Voor de programmalijn 'Iedereen doet (weer) mee' is het voorstel om het restant budget van 2021 via resultaatsbestemming bij de jaarrekening samen te voegen met het beschikbare budget voor 2022. In augustus 2021 heeft de provincie een bedrag van € 425.000 gereserveerd voor de gemeente Haarlem voor cofinanciering van activiteiten gericht op het duurzaam versterken van de maatschappelijke sector in post-coronatijd. De regeling staat open tot 31 september 2022, en er kan subsidie worden aangevraagd op drie gronden:

- het faciliteren, herstellen of vernieuwen van ontmoetingen tussen personen van alle leeftijdsgroepen;
- de financiële gezondheid van maatschappelijke organisaties voor de toekomst, of;
- het versterken of innoveren van de inzet van vrijwilligers.

De cofinanciering van de gemeente bedraagt in totaal € 267.500, wat het totaal beschikbare budget voor het activiteitenplan voor de sociaal-maatschappelijke programmalijn op € 692.500 zou brengen. De gemeente is penvoerder en maakt in nauwe samenwerking met de (welzijns)partners in de stad in twee tranches (medio februari en augustus 2022) aanspraak op het voor Haarlem volledige beschikbare budget, voor een activiteitenplan dat zich richt op de volgende thema's:

- Vergroenen van school- en speelpleinen (gericht op stimuleren ontmoeten);
- Ontmoeting bevorderen door stimuleren van bewegen door sportactiviteiten in openbare ruimte;
- Ontmoetingsactiviteiten gericht op welzijn;
- Versterken van maatschappelijke organisaties en vrijwilligers.

De verwachting is dat voor 2022 de uitvoering van dit activiteitenplan, in combinatie met de inzet van beschikbare Rijksmiddelen, een mooie impuls kan geven aan duurzaam herstel in het sociaal-maatschappelijke domein.

3.4 Corona Initiatievenbudget

De uitvoering van de regeling 'Corona Initiatievenbudget' wordt in 2022 verder voortgezet. Na de afschaling van de coronamaatregelen in maart is aan de toename van de hoeveelheid aanvragen voor subsidie uit het Corona Initiatievenbudget af te leiden dat de behoefte aan ontmoeten en verbinden groot is na een fase waarin de mogelijkheden voor ontmoeting beperkt waren door het virus en de coronamaatregelen.

Voor tranche 2 (1 januari 2022 tot en met 31 december 2022) is € 125.000 beschikbaar. In tranche 1 (tot en met december 2021) is € 200.000 beschikbaar gesteld en in totaal € 115.000 beschikt (€ 80.000 aan bedrijven en € 35.000 aan particulieren). Het voornemen is om het restant van 2021 (€ 85.000) bij het budget voor 2022 te voegen via resultaatsbestemming bij de jaarrekening. Het college besluit over dit voorstel bij de vaststelling van de jaarrekening eind maart 2022. Aangezien de aanpassing van de subsidieregeling een collegebevoegdheid is, wordt kort na de vaststelling van de jaarrekening een voorstel tot besluit voor aanpassing van de subsidieregeling (met ophoging subsidieplafond in verband met de toevoeging van het restant budget van 2021) aan het college voorgelegd.

4. Structurele inbedding in beleidsontwikkeling vanaf 2023

Zoals in de inleiding reeds gesteld is inmiddels de behoefte gegroeid om de verschillende sectoren en doelgroepen op een meer duurzame wijze te helpen bij het herstel en het realiseren van ambities op de langere termijn. In de volgende paragrafen wordt per sector ingegaan op de wijze waarop dat zou kunnen.

4.1 Economie, cultuur en evenementen

Door corona zijn een aantal transities in een versnelling gekomen. Centra veranderen van place-to-buy naar place-to-meet. Het woningtekort, digitalisering, verduurzaming en hernieuwde aandacht voor lokale productie vragen om een nieuwe mix aan functies voor stadscentra.

Cultuur

Zoals bekend zijn de bezoekersaantallen aan de stad door de coronamaatregelen enorm teruggelopen. Uit de diverse verkenningen in de cultuursector doemt het beeld op dat de vraag zich slechts mondjesmaat herstelt. Uit een landelijk onderzoek door VNG/Berenschot (Cultuur, corona en gemeenten – januari 2022) blijkt dat het 'oude normaal' niet vanzelf terug komt. Ook de Haarlemse podia en musea houden rekening met minder publieksinkomsten, niet alleen voor 2022 maar ook nog in de jaren daarna. Op korte termijn is bij de podia soms nog sprake van 'inhaalvoorstellingen' waarvoor eerder al kaartjes verkocht zijn. De musea houden bovendien rekening met een verminderd aantal internationale bezoekers, als gevolg van de oorlog in de Oekraïne.

Apart aandachtspunt is de impact van corona op de hele culturele keten, van instellingen tot makers en ingehuurde technici. Noodsteun aan gesubsidieerde instellingen heeft als gevolg van voortdurende lockdowns en stilliggende programmering niet ook de makers en zzp-ers bereikt. Vraagherstel is een belangrijke voorwaarde voor de heropbouw van het hele culturele ecosysteem. De impact van corona op de culturele sector is groot en zal naar verwachting niet snel voorbij zijn. Het is raadzaam dat instellingen hun eventuele -reserves niet te snel uitputten en dat de gemeente voldoende middelen blijft reserveren voor eventuele steun- en herstelmaatregelen. Bij de september- en decembercirculaire 2021 heeft het Rijk opnieuw middelen toegezegd ter ondersteuning van de lokale culturele sector. Met de resultaatbestemming wordt voorgesteld deze middelen inderdaad voor dat doel te blijven reserveren. Later dit jaar, afhankelijk van het mogelijke herstel van de sector én een nieuw coalitieakkoord kan dan besluitvorming plaatsvinden over de inzet van deze middelen.

Er liggen ook kansen voor transities, om positieve ontwikkelingen aan te jagen waar de coronacrisis een katalysator voor is. Een voorbeeld zijn de experimenten met nieuwe vormen van publieksbereik. Het advies van VNG/Berenschot is in gesprek te gaan met (vertegenwoordigers) van lokale makers. De nieuwe programmasubsidies zijn er op gericht om én meer organisaties en makers in staat te stellen bij te dragen aan de ambities van het Cultuurplan én om tegelijkertijd een duurzaam herstel van de sector te bevorderen. Door de samenwerking te versterken, door te zorgen voor een steviger inbedding van cultuur in de wijken, en door de zichtbaarheid te vergroten en opnieuw aansluiting te vinden bij een nu nog breder publiek.

Culturele initiatieven hebben ook de potentie om de reuring terug te brengen in bijvoorbeeld binnensteden (zie integrale voorstel maatregelen economie/cultuur/toerisme i.r.t. Vitaliteitsplan).

Economie

Het kabinet stopt per 1 april 2022 met het coronasteunpakket. Ondernemers kunnen dan geen gebruik meer maken van de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW), de Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL) en het generieke uitstel van belastingbetalingen. Er komt ook een einde aan de tijdelijk vereenvoudigde uitvoering van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz), het reguliere Bbz wordt weer zonder wijzigingen uitgevoerd. Voor een deel van de ondernemers zal dit geen probleem zijn. Een groot aantal ondernemers is echter hard getroffen door de crisis. De landelijke en lokale steunmaatregelen dempen nu nog de economische effecten maar er zijn zorgen over de doorwerking die optreedt zodra die steun ophoudt. Uit de recent gepubliceerde Corona Impact Monitor (editie Haarlem maart 2022) blijkt dat een derde van de Haarlemse ondernemers zich grote zorgen over de toekomst van hun onderneming. Wat niet helpt zijn de grote personeelstekorten waar sectoren zoals horeca en detailhandel momenteel mee kampen.

De nachtcultuur heeft door de corona maatregelen twee jaar stil gelegen. De sector heeft zwaar geleden maar kon eerder niet worden ondersteund bij herstel met generieke maatregelen omdat nachthoreca door de corona maatregelen niet open mocht.

Gemeenten hebben belang bij een gezonde lokale economie. Ondersteuning kan nodig zijn om verschraving van het aanbod te voorkomen, om leegstand tegen te gaan en om kwalitatief aantrekkelijke centra te behouden.

Evenementen

Vóór Corona konden festivals en evenementen rekenen op een groeiende populariteit. Redenen zijn de vaak inspirerende locaties, het gevarieerde aanbod aan programmering, de sfeer, de gunstige prijs-hoeveelheid verhouding etc. Door de diversiteit aan evenementen in Haarlem wordt een breed scala aan verschillende doelgroepen bereikt, waaronder jongeren, een door corona zwaar getroffen groep. Het evenementenseizoen moet nog van start gaan en we gaan er dus in de loop van dit seizoen pas echt achter komen wat de opgelopen economische schade is en in hoeverre de evenementenbranche voor herstel zal moeten leunen op extra ondersteuning van de gemeente. Als gemeente moeten we ons realiseren dat een terugkeer van de festivals zoals ze vóór de pandemie plaatsvonden geen vanzelfsprekendheid is.

Organisatoren merken nu al in hun voorbereidingen dat ze te maken gaan krijgen met een kostenstijging van 20 tot 25%. Oorzaken zijn o.a. leveranciers die hun inkomstenderving doorbelasten, aangescherpte veiligheidseisen en een tekort aan medewerkers aangezien deze bij het ontbreken van evenementen naar andere sectoren zijn uitgeweken. Daarnaast lopen sponsorinkomsten terug. In Haarlem gaat het grotendeels om publieksevenementen zonder entreprijs en terugverdienen door middel van het ophogen van een ticketprijs is dus niet mogelijk. Er zijn al signalen dat er ook dit jaar organisatoren zijn die hun evenement annuleren omdat ze hun project (financieel en productieel) niet rond krijgen.

Voor de ondersteuning van gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde evenementen is met het raadsvoorstel noodsteun eerste helft van 2022 een bedrag gereserveerd van € 125.000. De verwachting is dat dit budget fors zal worden overvraagd. Het bedrag van € 125.000 is ongeveer 25% van het totale evenementenbudget en komt overeen met de verwachte kostenstijging, tel daar de derving aan inkomsten van de afgelopen twee jaar en de uitgeputte reserves bij op, waardoor duidelijk wordt dat de sector voor een grote uitdaging staat. Op dit moment is niet goed te overzien welke bedragen aan steun nodig en onvermijdelijk zijn. Gelet hierop is het voorstel € 100.000 extra te ramen via de Voortgangsrapportage voor steun aan evenementen om daarmee te vermijden dat wat er in Haarlem is opgebouwd op het gebied van evenementen blijvend verloren gaat.

Haarlem Marketing

De financiële situatie van Haarlem Marketing is door de coronacrisis verslechterd. De realisatie van partner- en consumenteninkomsten in 2020 waren € 100.000 minder dan in 2019. In 2021 zijn de gerealiseerde inkomsten ten opzichte van 2019 naar verwachting € 90.000 minder. De organisatie heeft deze tekorten in 2021 nog kunnen opvangen door te werken met vrijwilligers/stagiairs en door voor de uitvoering projectsubsidies in te zetten. Na het financiële tekort in 2018/2019 heeft Haarlem Marketing belangrijke stappen gezet richting herstel maar de basis van de organisatie is nog onvoldoende sterk voor een stabiele bedrijfsvoering. Het wegvallen van de partner- en consumenteninkomsten als gevolg van de coronacrisis kan de organisatie niet dragen, zeker niet als zij op een goede manier invulling wil geven aan de Toeristische Koers en het Kader Citymarketing.

In 2022 is een bedrag van € 100.000 verstrekt als compensatie van door corona verminderde inkomsten. Voor de komende jaren zijn de partner- en consumenteninkomsten voor Haarlem Marketing onzeker. De sector is uitzonderlijk hard getroffen door de coronacrisis. Het herstel van een gezonde financiële positie van ondernemers en instellingen heeft de hoogste prioriteit. De bijdragen van deze partijen aan Haarlem Marketing zijn daarom naar verwachting niet voor 2024 op peil. Daarnaast is er onduidelijkheid over het herstel van de bezoekersmarkt, waardoor inkomsten door consumenten onzeker zijn. Daarom wordt ook voor 2023 een bedrag van € 100.000 gevraagd. Als later zou blijken dat de bedragen niet of slechts voor een deel benodigd zijn om het tekort op te vangen zullen de niet benodigde bedragen niet worden uitgegeven.

4.2 Sociaal maatschappelijk

Mede gezien het nog in voorbereiding, en op onderdelen al in uitvoering, zijnde activiteitenplan vanuit de programmalijn 'Iedereen doet (weet) mee', alsmede in het licht van de komst van nieuwe partners in de stad vanaf juni 2022 door de aanbesteding 'Gewoon in de wijk' is op dit moment, en ook richting Kadernota-besluitvorming, lastig in te schatten hoe een eventueel aanvullende impuls voor herstel ná 2022 eruit zou moeten zien. Het is echter van groot belang om de komende jaren blijvend aandacht te houden voor de sociale problematiek als gevolg van de coronacrisis, die niet zomaar is weg te werken. Eventueel zou gedacht kunnen worden aan een aanvullend flexibel budget, waarmee extra maatregelen voor specifieke wijken of gebieden kunnen worden getroffen.

4.3 Conclusies en aanbevelingen

De aanpak van en inzet op ondersteuning van doelgroepen en sectoren bij het herstel naar aanleiding van de coronapandemie leidt tot een aantal leerpunten en aanbevelingen:

1. Een programmatische aanpak gericht op herstel werkt goed in een periode waarin de dagelijkse impact van de crisis merkbaar is (in een acute crisisfase en in een overgangsfase) en een lokaal ondersteuningsaanbod op maat het verschil kan maken, in aanvulling op geboden steunmaatregelen van het Rijk of provincie.
2. De rode draad van 'bevorderen van ontmoeting' bleek goed gekozen. Dit wordt onderschreven door de initiatieven die veelal vanuit de meer kwetsbare wijken werden geïnitieerd en de bufferfunctie die daarmee versterkt kon worden. Dit volgens het adagium van de rol die de gemeente te spelen heeft in het versterken van veerkracht en het mobiliseren en faciliteren van maatschappelijke partners in de stad.
3. Gezien overgang van pandemie naar endemie lijkt het verstandig het programma in de loop van 2022 af te bouwen en voorbereidingen te treffen op het structureel inbedden van aandacht voor coronaherstel in de reguliere beleidsontwikkeling.

De algehele impact van de coronacrisis vraagt om aandacht voor herstel op langere termijn in het reguliere beleidsproces, met nadruk op thema's als duurzaamheid, digitalisering en transitie naar een circulaire economie, maar ook op het blijvend investeren in het sociaal maatschappelijk weefsel in de stad, mede gezien actuele externe ontwikkelingen en crises met gepaard gaande gevolgen.

4. Nu de coronamaatregelen zijn afgeschaald is ook de tijd rijp om voortvarend verder te werken aan het formuleren van een visie op en het verder invulling geven aan hybride, flexibel en activiteitgericht werken. Dit mede met het oog op ambities in de organisatieontwikkeling en raakvlakken met grotere doelen en transities in de samenleving, zoals digitalisering, verduurzaming, eerlijk werk, mobiliteit en economische groei.

Dit is een uitgave van gemeente Haarlem,
8 april 2022

Tekst: Programma coronaherstel

Fotografie: Huisstijl beeldbank Haarlem

Postbus 511
2003 PB Haarlem
Tel. 14 023

haarlem.nl